

Socialförvaltningen - IFO

Familjehem

– att leva med andras barn

Att vara familjehem innebär att man på uppdrag av socialtjänsten i en kommun tar emot en ny familjemedlem för en längre eller kortare tid. Ett sådant familjehem kallas ibland för traditionellt familjehem och är det samma som det man tidigare kallade för fosterhem.

Vilka barn kan behöva ett familjehem?

Småbarn, skolbarn, tonåringar; alla kan de komma i en sådan situation att de behöver placeras i familjehem. Anledningarna kan vara skiftande. Ibland har problemen mest med föräldrarna att göra. Det kan röra sig om missbruk, psykisk ohälsa eller andra orsaker som gör att föräldrarna inte klarar av föräldrarollen. Det kan även ha gått så långt att barnet utsatts för sexuella övergrepp eller misshandel.

Andra gånger är det barnets eget beteende som är den utlösande orsaken till att det inte kan bo hemma. Barnet eller tonåringen kan behöva komma ifrån en omgivning med kriminalitet eller missbruk. Relationerna mellan en tonåring och deras föräldrar kan ha blivit så låst och konfliktfylld att de helt enkelt behöver komma ifrån varandra ett tag.

Målsättning med placeringar

Huvudregeln och målsättningen med varje placering är att barnet ska komma tillbaka till sina biologiska föräldrar. Det innebär en viss osäkerhet för familjehemmet som du som familjehemsförälder måste vara beredd på. Du måste också kunna klara den separation som eventuellt kommer. Många placeringar sträcker sig över barnets hela uppväxttid, men oavsett hur lång själva placeringen blir är en familjehemsplacering ett livslångt åtagande för familjehemmet. Barnet kommer att behöva stöd och kontakt även efter det att placeringen avslutas.

Samarbete

En förutsättning för att en familjehemsplacering ska bli bra är att familjehemsföräldrarna är positivt inställda till barnets biologiska föräldrar. Familjehemmet är ingen ersättning utan ett komplement till dem. Relationen till de biologiska föräldrarna avgör till stor del hur placeringen kommer att bli. Som familjehemsförälder får du inte bara barnet, du får även barnets biologiska familj och barnets hela historia.

Socialnämnden, som placerar barn, är mycket noga med att rätt barn kommer till rätt familj. Varje barn har sina speciella behov och dessa behov försöker nämnden kombinera med en familj som har de rätta förutsättningarna att uppfylla just de behoven. Följden kan bli att en intresserad familj kan få vänta länge på just sitt barn.

Förväntningar på familjehemmet

Det är roligt och spännande att ta emot familjehemsbarn och en förmån att få följa barnet en bit på vägen i livet. Men det krävs tålamod. Som familjehemsförälder ska du kunna ta emot barnets känsla av ilska och sorg och det är inte säkert att barnet är tacksamt för den kärlek det får. Du får vara beredd på att ge, ge, ge utan att få något tillbaka och på att klara misslyckanden utan att ge upp. Tid och kraft i överskott är bra att ha, och det gäller hela familjen. Ett uppdrag som familjehem är hela familjens uppdrag. Familjen är naturligtvis det viktigaste och inte var familjen bor, men ett önskemål är att familjehemmet ska vara beläget i kommunen eller dess närhet. Det blir då lättare för alla inblandade att ha kontakt och samarbeta. Ibland har den som tar uppdrag som familjehem tidigare haft andra uppdrag inom socialtjänsten.

Utredning

När en familj anmält sitt intresse till socialtjänsten görs en omfattande utredning av det blivande familjehemmet. Ibland sker denna innan det finns ett aktuellt uppdrag, men många gånger sker det inte förrän socialtjänsten har ett förslag på placering. Därför kan det ta lång tid innan en utredning blir aktuell. Utredarna träffar hela familjen och informerar om förväntningarna på familjen och bistår i att ta ett välgrundat beslut om att bli familjehem eller ej. Grundkraven på blivande familjehem är att familjens förhållanden ska vara stabila vad gäller familjesituation, hälsa, arbete, bostad mm och att det ska finnas erfarenhet av barn. Utredningen tar tid, vilket ger familjen möjlighet att tänka och möjlighet att eventuellt dra sig ur. Kontroll sker med socialtjänstens, polisens och kronofogdens register. Att man förekommer i något av dessa register leder inte till att man automatiskt inte blir aktuell för uppdrag. Man diskuterar och pratar kring anledningen och familjens syn. Ibland kan egna erfarenheter av utsatthet eller svårigheter vara en extra styrka, förutsatt att man hanterat dem och gått vidare i livet.

En särskild utbildning för nya familjehem, kallad PRIDE, finns. Utbildningen är en kombinerad kurs, utredning och slutligt ställningstagande till att bli familjehem. Alternativ till utbildningen är att en större s k djupintervju görs med de blivande familjehemsföräldrarna. Det är socialsekreterarna som du som familjehemsförälder kommer i kontakt med. De kommer regelbundet att ha tillsyn över familjehemmet, följa upp vården samt ge stöd och råd. Uppdraget som familjehem innebär alltså mycket samarbete och kontakt med skola, fritids, förskola och barn- och ungdomspsykiatri samt andra myndigheter.

Ekonomisk ersättning

Den ekonomiska ersättningen varierar från fall till fall. Ersättningen är beroende av barnets ålder och behov samt den arbetsinsats som krävs av familjehemmet. Ersättningen är uppdelad i två poster. En omkostnadsdel som är skattefri och avsedd att täcka utgifter för mat, kläder, del i bostad, fickpengar, fritid mm för det placerade barnet.

En arvodesdel som utgör den egentliga betalningen till familjehemmet och som är beskattningsbar. Ett avtal skrivs mellan familjehemsföräldrarna och socialnämnden som bland annat reglerar de ekonomiska förhållandena.

Olycksfallsförsäkring och ansvarsförsäkring är tecknade av Malung-Sälens kommun och täcker ibland hemförsäkringens självrisk eller vissa skador som ej ersätts av familjens egen hemförsäkring.